

פרק 4

תקציב מערכת ההשכלה הגבוהה

כפי שנסקר בפרק 1 לעיל, הקצבת תקציבים לפעולות ולמוסדות להשכלה גבוהה הם בסמכותה הבלעדית של הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת). סמכותה של ות"ת על פי החלטות הממשלה ומל"ג היא: "לחלק בלעדית בין המוסדות להשכלה גבוהה את התקציבים הרגיל והפיתוח, הכוללים והמאושרים".

סעיף 15 לחוק המועצה להשכלה גבוהה הוא אבן היסוד לחופש האקדמי בישראל: "מוסד מוכר הוא בן חורין לכלכל ענייניו האקדמיים והמינהליים, במסגרת תקציבו, כטוב בעיניו".

מסעיף זה נגזרים גם היחסים בין ות"ת לבין המוסדות להשכלה גבוהה. ההקצבה הישירה למוסדות ניתנת כסכום גלובאלי אחד, אותו הם יכולים להקצות לשימושים השונים לפי סדרי עדיפויותיהם. כל זאת, כפי שאומר החוק, במסגרת התקציב. תפקידה של ות"ת לפי החלטת הממשלה הוא: "לעקוב אחר ניצול התקציבים כדי למנוע גירעונות או חריגות". על-כן, ות"ת מאשרת לכל מוסד את מסגרת התקציב שלו ואת השתתפות המדינה בתקציב זה. המוסדות גם חייבים בדיווח כספי תקופתי לות"ת, העוקבת אחר ביצוע התקציב.

השתתפות ות"ת בתקציב מערכת ההשכלה הגבוהה מתחלקת לכמה חלקים: הקצבה ישירה למוסדות להשכלה גבוהה (כ-75%), הקצבות מקבילות לקרנות צמיתות (כ-3%), הקצבות מיועדות למחקר ולנושאים מיוחדים במוסדות להשכלה גבוהה (כ-7.5%), הקצבות אחרות, שאינן מועברות ישירות למוסדות (כ-8%) וסיוע לסטודנטים (כ-6.5%).

תקציב הפיתוח מיועד לכיסוי ההשתתפות הציבורית בתשתית הבנייה במערכת ההשכלה הגבוהה.

4.1 הקצבות ות"ת למערכת ההשכלה הגבוהה

בסוף שנת תשנ"ז נחתם הסכם בין ות"ת ואגף התקציבים במשרד האוצר על השתתפות המדינה בבסיס התקציב הרגיל של ההשכלה הגבוהה לשנים תשנ"ז-תשס"א. במסגרת זו הוסכם על תוספות בהשתתפות המדינה בבסיס תקציב המערכת כדי לאפשר גידול במספר הסטודנטים, שיפור וחיזוק התשתית המדעית, והרחבת הסיוע לסטודנטים. תוספות אלה מסתכמות בחמש השנים תשנ"ז-תשס"א ב-520 מיליון ש"ח (במחירי תקציב 1997) לתקציב הרגיל. כן הוסכם על תוספת של 380 מיליון ש"ח לתקציב הפיתוח כדי להרחיב את התשתית הפיסית של מערכת ההשכלה הגבוהה.

סך כל הקצבות ות"ת בתשס"ב (פרט לתקציב הפיתוח), על-פי ביצוע, היה 5,350,199 אלפי ש"ח, מהם 4,673,000 אלף ש"ח למוסדות להשכלה גבוהה, והשאר לפעולות במערכת, שאינן מתבצעות ישירות על ידי המוסדות, כגון: מלגות פר"ח, קרן הלוואות לסטודנטים, הקרן הלאומית למדע, השתתפות בתוכנית המו"פ האירופאי וכו'. הקצבות ות"ת בתשס"א היו בסך 4,995,141 אלפי ש"ח, מתוכם 4,556,000 אלפי ש"ח למוסדות להשכלה גבוהה.

בלוחות הבאים מוצג ביצוע הקצבות ות"ת במסגרת התקציב הרגיל בתש"ס, בתשס"א ובתשס"ב.

לוח 4.1

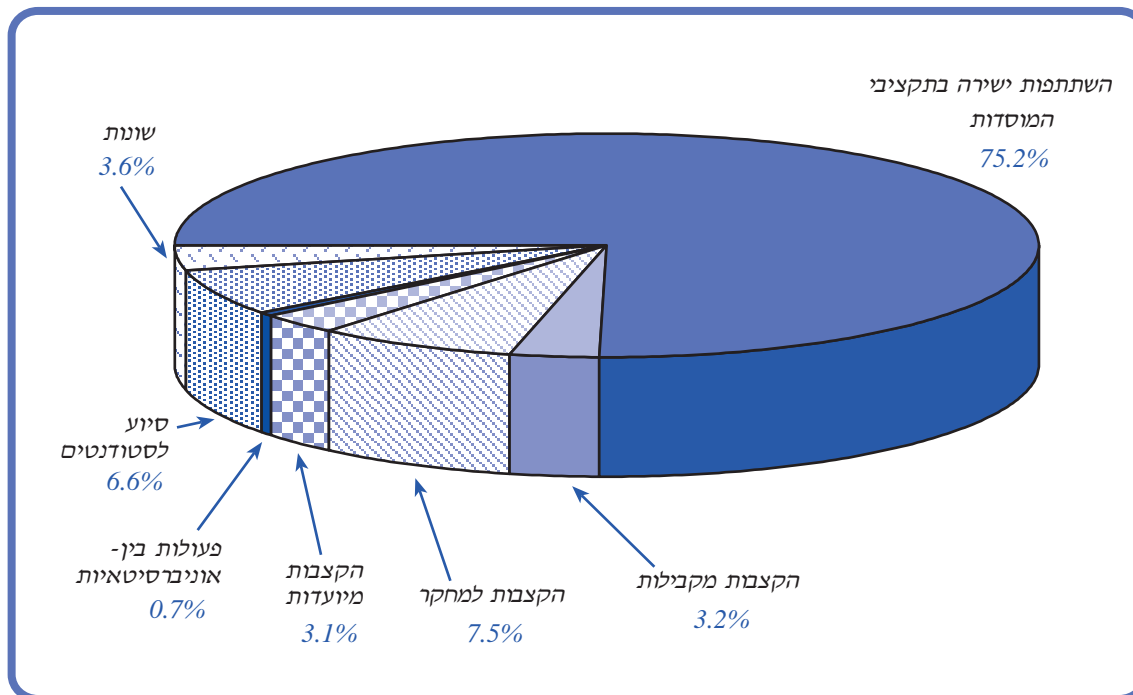
ביצוע הקצבות ות"ת במסגרת התקציב הרגיל בתש"ס, בתשס"א ובתשס"ב
והתפלגותן באחוזים (באלפי ש"ח, במחירים שוטפים)

תשס"ב הקצבות באחוזים		תשס"א הקצבות באחוזים		תש"ס הקצבות באחוזים		
100.0%	5,350,199	100.0%	4,995,141	100%	5,070,259	סך הכל
75.2%	4,023,963	79.5%	3,970,081	78.9%	3,998,662	השתתפות ישירה בתקציבי המוסדות
3.2%	173,630	3.3%	163,392	3.4%	172,520	הקצבות מקבילות
7.5%	402,587	6.8%	338,725	6.0%	304,354	הקצבות למחקר
3.1%	164,319	4.0%	199,935	4.2%	215,039	הקצבות מיועדות
0.7%	37,330	0.8%	39,046	0.8%	41,285	פעולות בין-אוניברסיטאיות
6.6%	355,377	3.6%	180,037	3.3%	169,340	סיוע לסטודנטים
3.6%	192,993	2.1%	103,925	3.3%	169,059	שונות

ראה פירוט בלוח 4.2.

תרשים 4.1

הקצבות ות"ת במסגרת התקציב הרגיל – תשס"ב

לוח 4.2

פירוט ביצוע הקצבות ות"ת בפועל במסגרת התקציב הרגיל בתש"ס, בתשס"א ובתשס"ב
(באלפי ש"ח, במחירים שוטפים)

סעיפי תקציב	תש"ס	תשס"א	תשס"ב
ס ה " כ	5,070,259	4,995,141	5,350,199
1. השתתפות ישירה בתקציבי המוסדות	3,998,662	3,970,081	4,023,963
1.1 אוניברסיטאות	3,516,877	3,439,109	3,448,422
1.2 מוסדות לא-אוניברסיטאיים	409,435	454,825	495,390
1.3 האוניברסיטה הפתוחה	72,350	76,147	80,151
2. הקצבות מקבילות לקרנות צמיתות	172,520	163,392	173,630
2.1 אוניברסיטאות	171,510	162,422	172,610
2.2 מוסדות לא-אוניברסיטאיים	1,010	970	1,020
3. הקצבות למחקר	304,354	338,725	402,587
3.1 קרנות מחקר	253,444	277,001	335,301
3.1.1 הקרן הלאומית למדע ¹	151,686	170,360	214,024
3.1.2 קרן למחקרים משותפים – משרד הביטחון ¹	3,200	3,200	3,250
3.1.3 קרן למחקרים משותפים – אנרגיה אטומית ¹	2,620	6,650	10,250
3.1.4 קרן לחינוך ארה"ב-ישראל ¹	320	310	470
3.1.5 מאיץ אירופאי ^{2,1}	3,089	3,365	3,746
3.1.6 קרן המו"פ האירופאי ^{3,1}	72,900	81,038	94,491
3.1.7 קרן מחקר מדעי (צ. קרולינה) ¹	--	1,215	--
3.1.8 אינטרנט II ⁴	19,629	10,693	8,400
3.1.10 תצפית כדור הארץ	--	170	170
3.1.11 המאיץ בנחל שורק	--	--	500
3.2 מלגות	25,068	32,573	33,978
3.2.1 מלגות אלון ומענקי מחקר וציוד	14,511	14,732	16,684
3.2.2 מלגות מחקר – מדעי הרוח	2,307	2,390	2,342
3.2.3 בתר-דוקטורנטים	2,184	5,339	5,116
3.2.4 השתתפות במלגות גואסטאלה	327	237	104
3.2.5 מלגות מעו"ף	1,449	1,239	1,310
3.2.6 מלגות לדוקטורנטים זרים (תמו"ז)	1,442	1,248	607
3.2.7 עידוד מחקר בתחומי השכלה גבוהה	166	283	205
3.2.8 קידום הוראת המדעים	238	423	734
3.2.9 מלגות המר	493	873	855
3.2.10 מלגות טכנולוגיה עילית	1,951	5,809	6,021
3.3 תוכניות קליטת חוקרים	25,842	29,151	33,308
3.3.2 קליטת מדענים עולים בכירים	9,396	9,100	11,222
3.3.3 העסקת מדענים עולים – משרד הקליטה ¹	16,446	20,051	22,086

לוח 4.2 – המשך

תשס"ב	תשס"א	תש"ס	סעיפי תקציב
164,319	199,935	215,039	4. הקצבות מיועדות
14,419	6,183	6,799	4.1 פיתוח תשתית מחשוב
57,740	52,860	53,880	4.2 רכישת ספרים וכתבי-עת
44,250	41,840	42,505	4.4 ציוד מדעי
42,295	58,612	72,145	4.5 תחזוקת מבנים ותשתית
--	36,040	36,440	4.6 תגבור לימודים בתחומי טכנולוגיה עילית
4,165	3,900	3,270	4.7 השתתפות בסיוע לליקויי למידה
1,450	500	--	4.8 הגברת נגישות בדרום
37,330	39,046	41,285	5. פעולות בין-אוניברסיטאיות
--	830	1,935	5.1 מלמ"ד
7,000	7,200	6,860	5.3 מכון בין-אוניברסיטאי באילת
30,000	30,600	31,070	5.6 ספריה לאומית
330	416	1,420	5.8 מידעת גישה לכל ¹
355,377	180,037	169,340	6. סיוע לסטודנטים
112,200	108,008	109,295	6.1 מלגות פרי"ח ^{1,5}
58,844	55,653	58,845	6.2 קרן הלוואות לסטודנטים ¹
16,444	16,376	1,200	6.3 מלגות עידוד מד"ט וטכנולוגיה
148,403	--	--	6.5 השתתפות בהחזר שכ"ל – מוסדות מתוקצבים
19,486	--	--	6.6 השתתפות בהחזר שכ"ל – מוסדות שאינם מתוקצבים ¹
192,993	103,925	169,059	7. הקצבות שונות
41,430	37,793	38,760	7.1 מכינות קדם-אקדמיות
--	--	7,015	7.2 מסלולים אקדמיים במכללות אזוריות
43,550	42,350	42,170	7.3 מחקרים רפואיים – הדסה
2,213	2,102	1,845	7.4 בתי חולים היקפיים ⁶
8,000	8,130	8,035	7.5 מכון פלזנשטיין
2,900	2,930	2,920	7.6 המכונים למחקר שימושי
1,900	1,700	1,730	7.7 המרכז הישראלי בקהיר ¹
9,210	8,920	11,484	7.8 האקדמיה הלאומית למדעים ¹
80,000	--	--	7.9 השתתפות בהוצאות פנסיה
--	--	55,100	7.10 צמצום הגירעון הצבור
3,790	--	--	7.11 לימודים במגזר החרדי

1. הקצבות שאינן מועברות ישירות למוסדות להשכלה גבוהה.
2. חלקה של ישראל כדמי שימוש במתקן הסינכרוטרון האירופי ב-CERN. עוד שותפים בפרוייקט: משרד התמ"ס – 1,042 אלפי ש"ח ומשרד המדע – 710 אלפי ש"ח. הכספים הנייל הועברו לות"ת ע"י המשרדים השותפים ונכללים בסכום הכולל.
3. חלקה של ות"ת (50%) בתוכנית המחקר והפיתוח של האיחוד האירופי. עוד שותפים בתוכנית: משרד התמ"ס (40%) ומשרד המדע (10%). ות"ת העבירה חלקה למשרד התמ"ס, המרכז את הפרוייקט.
4. התוכנית הישראלית להקמת רשת אינטרנט מקבילה ברוחב פס גבוה. עוד שותפים בתוכנית: משרד המדע – 1,627 אלפי ש"ח ומשרד התמ"ס – 1,600 אלפי ש"ח. הכספים הנייל הועברו לות"ת ע"י המשרדים השותפים ונכללים בסכום הכולל.
5. פרי"ח: הביצוע בתשס"א ובתשס"ב כולל סך 17,200 אלפי ש"ח שהועברו למשרד החינוך ולמשרד העבודה והרווחה עבור חונכי פרי"ח במכללות להכשרת עובדי הוראה ובמכללות להכשרה מקצועית.
6. מתוך הסכומים הנייל השתתפות משרד הבריאות בתשס"ב – 1,348 אלפי ש"ח, ובתשס"א – 1,755 אלפי ש"ח.

4.2 התקציב הרגיל של המוסדות להשכלה גבוהה

הפעילות במוסדות להשכלה גבוהה מתנהלת בשלוש מסגרות תקציב:

- התקציב הרגיל – לפעילות השוטפת בהוראה ובמחקר;
- תקציבים סגורים (רובם במימון חוץ) – למחקר ולתוכניות לימודים מיוחדות;
- תקציב הפיתוח.

רוב ההוצאות של המוסדות להשכלה גבוהה נכללות בתקציב הרגיל, הכולל הוצאות שכר, רכישת ציוד מדעי, רכישת ספרים וכתבי-עת, רכישת חומרים וציוד אזיל, תחזוקה שוטפת, שיפוצים, סיוע לסטודנטים ועוד.

ות"ת מאשרת למוסדות להשכלה גבוהה את השתתפותה בתקציביהם, לאחר שסוכמו ואושרו מסגרות התקציב שלהם. מסגרת התקציב הרגיל המעודכן שאושרה לכלל המוסדות בתשס"ב הייתה 7,331,804 אלפי ש"ח.

במקביל להסכם הרב-שנתי של ות"ת עם משרד האוצר לגבי הקצבות המדינה למערכת ההשכלה הגבוהה, הגיעה ות"ת לסיכום על מסגרת תקצוב רב-שנתית עם מרבית המוסדות.

בלוחות הבאים מוצג הרכב ההכנסות המממנות את התקציבים הרגילים של כלל המוסדות להשכלה גבוהה, פירוט לפי הכנסות של התקציבים הרגילים באוניברסיטאות ופירוט לפי הכנסות של התקציבים הרגילים במוסדות להשכלה גבוהה, שאינם אוניברסיטאות.

לוח 4.3

ריכוז ההכנסות שנכללו בתקציב הרגיל בתש"ס, בתשס"א ובתשס"ב בכל המוסדות להשכלה גבוהה והתפלגותן לפי מקורות (באלפי ש"ח)

תשס"ב תקציב מעודכן %	תשס"א ביצוע %	תש"ס ביצוע %	
100.0%	100.0%	100.0%	סך הכל הכנסות¹
53.0%	50.8%	47.0%	הקצבה ישירה של ות"ת (בניכוי העברות לתקציבים אחרים)
2.4%	2.3%	2.5%	הקצבות מקבילות לקרנות צמיתות
8.2%	9.4%	13.8%	הקצבות ות"ת למחקר ולנושאים מיוחדים
19.2%	21.7%	19.8%	הכנסות משכר לימוד
5.3%	5.8%	5.0%	הכנסות מתרומות
11.9%	10.0%	11.8%	הכנסות שונות

המקור: דו"חות כספיים מבוקרים של המוסדות להשכלה גבוהה לשנים תש"ס ותשס"א, תקציבים מאושרים לתשס"ב.

1. הכנסות נטו, בניכוי העברות לתקציבים אחרים. ראה פירוט לפי מוסדות בלוחות 4.4 ו-4.5.

לוח 4.4

התקציבים הרגילים של האוניברסיטאות בשנים תש"ס ותשס"א (ביצוע במחירים שוטפים)
ותשס"ב (תקציב מעודכן) (באלפי ש"ח)

ה כ נ ס ו ת							סה"כ הוצאות	
סה"כ הכנסות	מועברות לתקציבים אחרים	הכנסות שונות	הכנסות מתרומות	הכנסות משכ"ל	הקצבות ות"ת			
					ייעודיות	ישירה		
6,293,916	-259,416	765,966	315,356	1,178,232	1,102,781	3,190,997	6,188,360	תש"ס –
1,364,174	-99,282	116,019	97,029	180,715	391,233	678,460	1,343,425	סה"כ (ביצוע) ¹
913,028	(35,796)	53,785	47,017	112,145	128,397	607,480	907,283	האוני העברית
1,428,063	-53,401	288,781	34,523	289,500	230,200	638,460	1,381,136	הטכניון
556,395	-39,233	43,528	1,260	146,127	112,833	291,880	549,838	אוני תל-אביב
474,688	-9,556	84,632	6,590	130,127	42,535	220,360	432,840	אוני בר-אילן
745,806	-16,020	99,653	7,833	132,543	119,947	401,850	745,589	אוני חיפה
533,451	-6,128	63,615	119,364	--	77,210	279,390	551,061	אוני בן-גוריון
278,311	--	15,953	1,740	187,075	426	73,117	277,188	מכון ויצמן
								האוני הפתוחה
6,206,121	-181,172	611,415	395,579	1,217,865	800,755	3,361,679	6,311,766	תשס"א –
1,397,054	-88,343	122,491	99,753	180,419	262,016	820,718	1,391,601	סה"כ (ביצוע) ¹
899,164	-14,865	64,455	49,376	115,799	100,259	584,140	915,837	האוני העברית
1,324,443	-33,343	212,413	57,338	298,484	165,179	624,372	1,357,475	הטכניון
550,762	-19,178	34,685	2,949	148,562	60,796	322,948	582,030	אוני תל-אביב
403,637	-8,543	11,198	6,890	128,157	41,316	224,619	453,934	אוני בר-אילן
722,116	-2,930	46,907	10,996	149,949	87,844	429,350	701,808	אוני חיפה
612,469	-13,460	96,465	168,263	--	82,915	278,286	613,299	אוני בן-גוריון
296,476	-510	22,801	14	196,495	430	77,246	295,782	מכון ויצמן
								האוני הפתוחה
6,340,216	-133,918	806,284	367,011	1,066,602	712,460	3,521,777	6,340,216	תשס"ב –
1,394,054	-90,020	164,253	106,906	161,264	278,101	773,550	1,394,154	סה"כ (תקציב) ²
916,367	-9,180	84,364	52,900	99,000	77,739	611,544	916,367	האוני העברית
1,356,007	-9,413	250,426	48,906	262,365	109,054	694,669	1,356,007	הטכניון
598,949	-12,901	72,000	8,900	138,600	50,253	342,097	598,949	אוני תל-אביב
477,146	-4,779	55,710	6,800	126,420	47,712	245,283	477,146	אוני בר-אילן
782,144	-7,625	82,200	13,900	136,300	70,018	487,351	782,144	אוני חיפה
556,481	--	81,099	128,449	--	52,400	294,533	556,481	אוני בן-גוריון
259,068	--	16,232	250	142,653	27,183	72,750	259,068	מכון ויצמן
								האוני הפתוחה

1. נתוני הביצוע – מהדו"חות הכספיים המבוקרים של המוסדות ליום 30.9.2000 וליום 30.9.2001 ועל פי הביאורים שהוכנו עבור ות"ת.
2. נתוני התקציב – על פי תקציבי המוסדות המעודכנים כפי שאושרו על ידי אגף התקצוב של ות"ת.

לוח 4.5

התקציבים הרגילים של המוסדות להשכלה גבוהה שאינם אוניברסיטאות
בשנים תש"ס ותשס"א (ביצוע במחירים שוטפים) ותשס"ב (תקציב מעודכן) (באלפי ש"ח)

ה כ נ ס ו ת							סה"כ הוצאות	
סה"כ הכנסות	מועברות לתקציבים אחרים	הכנסות שוונות	הכנסות מתרומות	הכנסות משכ"ל	הקצבות ות"ת			
					ישיבה	ייעודיות		
595,540	-1,730	44,785	32,138	186,436	22,329	311,582	525,158	תש"ס¹ - סה"כ (ביצוע)
52,769	--	3,946	1,012	14,081	830	32,900	52,773	בצלאל
25,485	--	2,541	1,483	6,041	350	15,070	25,741	אקדמיה למוסיקה
55,616	--	8,946	5,573	14,415	--	26,682	55,799	בי"ס גבוה לטכנולוגיה
35,625	--	3,572	1,358	10,169	120	20,406	35,594	שנקר
55,879	--	4,053	141	21,825	30	29,830	43,328	מכללת ת"א יפו
42,964	--	577	--	13,509	4,404	24,474	41,764	מכללת אורט בראודה
56,004	--	4,620	3,247	21,547	--	26,590	46,480	מכללת עמק יזרעאל
34,489	--	1,452	3,026	11,171	3,710	15,130	28,667	מכללת תל-חי
30,538	--	1,148	--	9,358	2,612	17,420	25,462	מכללה להנדסה ת"א
49,429	--	5,662	145	12,602	5,500	25,520	27,665	מכללה להנדסה בנגב
56,237	--	4,332	--	25,240	1,565	25,100	44,011	מכללה אקדמית ספיר
16,258	--	46	12,853	859	1,000	1,500	12,048	מכללה להנדסה י-ם
20,275	--	330	3,300	6,155	--	10,490	20,279	מכללה אקדמית הדסה
63,972	(1,730)	3,560	--	19,464	2,208	40,470	65,547	מכון אקדמי טכנו' חולון
907,189	-12,084	100,346	13,987	327,578	28,933	448,429	837,394	תשס"א - סה"כ (ביצוע)
53,784	--	1,511	2,666	15,017	360	34,230	55,574	בצלאל
25,761	--	2,192	869	6,100	340	16,260	25,295	אקדמיה למוסיקה
64,596	(1,167)	8,742	4,350	18,127	2,334	32,210	66,018	בי"ס גבוה לטכנולוגיה
43,137	(93)	3,836	1,357	13,004	213	24,820	42,669	שנקר
56,936	--	2,348	47	22,971	40	31,530	50,355	מכללת ת"א יפו
49,402	--	1,658	--	16,515	3,849	27,380	48,650	מכללת אורט בראודה
43,686	--	202	85	25,298	811	17,290	39,896	מכללת עמק יזרעאל
30,703	(4,477)	302	5	13,156	5,037	16,680	30,676	מכללת תל-חי
38,660	--	1,995	--	13,375	--	23,290	31,643	מכללה להנדסה ת"א
46,907	--	2,616	--	15,843	568	27,880	37,610	מכללה להנדסה בנגב
69,034	(500)	2,898	--	29,613	2,493	34,530	54,321	מכללה אקדמית ספיר
14,345	--	6,331	--	2,485	1,260	4,269	13,677	מכללה להנדסה י-ם
21,386	(330)	506	4,198	6,262	330	10,420	21,850	מכללה אקדמית הדסה
71,307	--	4,475	237	21,859	906	43,830	68,623	מכון אקדמי טכנו' חולון
146,294	(1,010)	43,941	173	49,265	2,655	51,270	123,830	מכללה אקדמית יו"ש
25,295	(115)	5,409	--	10,690	1,801	7,510	26,952	מכללת הגליל המערבי
22,694	--	2,630	--	10,469	605	8,990	24,614	מכללת עמק הירדן
15,582	--	112	--	7,370	80	8,020	13,926	מכללה אקדמית אחוה
46,424	(1,092)	5,066	--	20,828	1,122	20,500	37,436	מכללת אשקלון
21,256	(3,300)	3,576	--	9,331	4,129	7,520	23,779	מכללת צפת

לוח 4.5 – המשך

סה"כ הוצאות	הכנסות						סה"כ הוצאות	
	מועברות לתקציבים אחרים	הכנסות שונות	הכנסות מתרומות	הכנסות משכ"ל	הקצבות ות"ת			
					ייעודיות	ישירה		
1,009,878	--	74,667	24,430	339,115	81,486	490,180	1,003,212	תשס"ב² –
56,596	--	2,730	2,980	12,561	2,369	35,956	56,596	סה"כ (תקציב) בצלאל
25,768	--	2,046	800	5,472	927	16,523	25,168	אקדמיה למוסיקה
72,693	--	11,933	4,350	17,617	5,010	33,783	72,693	בי"ס גבוה לטכנולוגיה
46,895	--	2,318	500	12,891	2,375	28,811	46,895	שנקר
55,799	--	963	100	22,367	3,819	28,550	55,799	מכללת ת"א יפו
57,869	--	2,796	--	16,413	6,474	32,186	57,869	מכללת אורט בראודה
52,003	--	4,798	200	24,745	4,294	17,966	52,003	מכללת עמק יזרעאל
45,053	--	--	--	12,120	12,369	20,564	45,053	מכללת תל-חי
42,444	--	1,300	--	13,857	1,850	25,437	40,507	מכללה להנדסה ת"א
61,019	--	7,967	--	15,961	3,617	33,474	61,019	מכללה להנדסה בנגב
72,070	--	3,830	--	28,451	7,687	32,102	67,391	מכללה אקדמית ספיר
24,050	--	3,398	7,370	4,002	1,080	8,200	24,050	מכללה אקדמית ספיר
24,152	--	350	5,630	5,564	2,290	10,318	24,152	מכללה אקדמית הדסה
70,860	--	7,225	--	18,241	3,323	42,071	70,860	מכון אקדמי טכני חולון
104,772	--	8,444	2,500	34,908	6,265	52,655	104,772	מכללה אקדמית יו"ש
26,232	--	5,745	--	9,252	3,336	7,899	26,232	מכללת הגליל המערבי
22,963	--	2,652	--	8,795	2,120	9,396	22,963	מכללת עמק הירדן
17,307	--	940	--	6,969	1,015	8,383	17,307	מכללה אקדמית אחוה
51,765	--	2,462	--	24,194	4,160	20,949	51,765	מכללת אשקלון
23,378	--	2,770	--	7,745	5,196	7,667	23,928	מכללת צפת
49,600	--	--	--	35,839	1,761	12,000	49,600	המרכז האקדמי רופין
3,790	--	--	--	--	--	3,790	3,790	מכללות לציבור החרדי
2,800	--	--	--	1,151	149	1,500	2,800	מכללת אילת

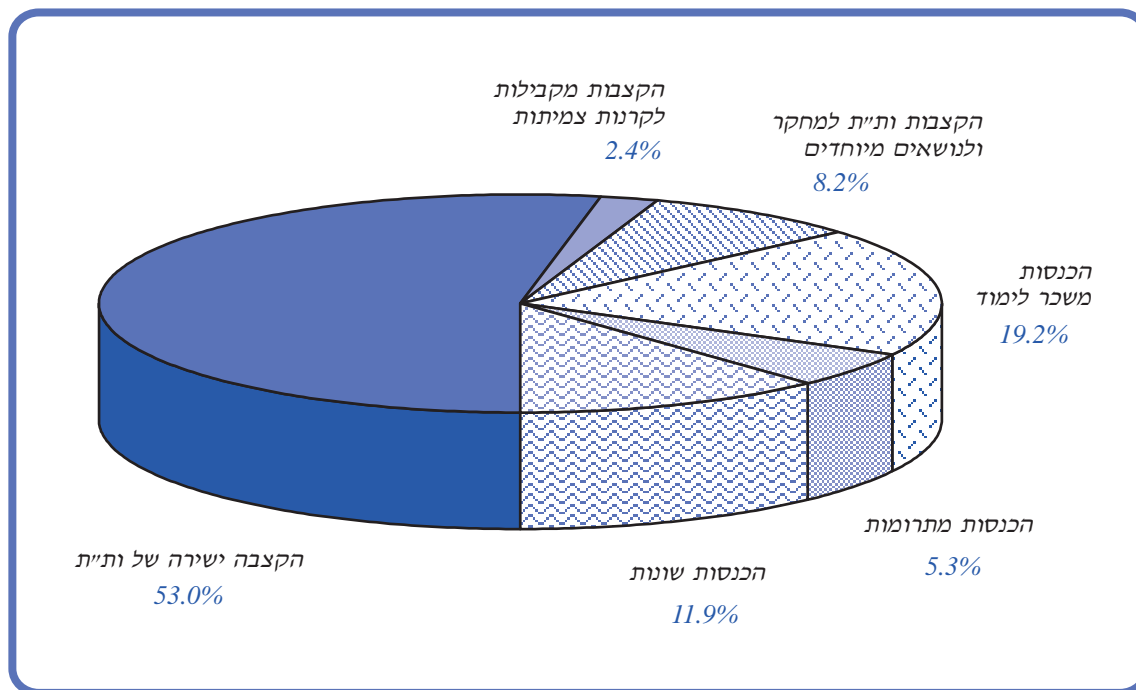
המקור:

תש"ס: דו"חות כספיים מבוקרים של המוסדות ליום 30.9.2000.
 תשס"א: דו"חות כספיים מבוקרים של המוסדות ליום 30.9.2001, למעט מכללת צפת (דו"חות סקורים) ומכללת עמק הירדן (דו"חות פרפורמה).

תשס"ב: תקציבי המוסדות כפי שאושרו ע"י אגף התקצוב של ות"ת.

- בשנת תש"ס נוספו לרשימת המוסדות המתוקצבים ע"י ות"ת המכללות בחסות אקדמית של אוניברסיטאות: מכללת הגליל המערבי, מכללת צפת, מכללת עמק הירדן, מכללת אשקלון ומכללת יו"ש (בחסות אקדמית של אוניברסיטת בר-אילן); מכללת אחוה ומכללת אילת (בחסות אקדמית של אוניברסיטת בן-גוריון). מכללה אקדמית ספיר (בחסות אקדמית חלקית של אוניברסיטת בן-גוריון) מתוקצבת החל מתשנ"ט כחלק מן המכללות העצמאיות.
- בשנת תשס"ב נוספו לתקצוב ות"ת: המרכז האקדמי רופין והמכללות לציבור החרדי בירושלים ובגוש דן.

תרשים 4.2
תקציב ההכנסות של המוסדות להשכלה גבוהה – תשס"ב

4.2.1 ההקצבה הישירה של ות"ת

ההקצבה הישירה של ות"ת היא מרכיב ההכנסות העיקרי של המוסדות להשכלה גבוהה. ההקצבה זו נקבעת על סמך תפוקות ההוראה והמחקר של המוסדות.

השתתפות ות"ת במרכיב ההוראה נקבעת לפי מודל תקצוב שפותח על-ידי ות"ת ומתייחס למספר המסיימים הצפוי בכל מוסד, בכל תחום, ברמת התואר הראשון והתואר השני, ובמכפלה של מספר הסטודנטים באותה שנה ב"מקדם היעילות", נתון המתבסס על היחס שבין מספר המסיימים למספר הסטודנטים בחישוב רב-שנתי. "מקדם היעילות" יהיה קרוב יותר ל-1 כאשר מספר הנושרים מלימודים הוא קטן ורוב הסטודנטים מסיימים את לימודיהם לתואר בתוך הזמן התקני.

השתתפות ות"ת במרכיב המחקר של התקציב הרגיל באוניברסיטאות נקבעת כסכום כולל, המחולק בין המוסדות באופן יחסי על פי תפוקות המחקר שלהם. תפוקות אלה מחושבות בעזרת מדד, הכולל את הישגי המוסדות בקבלת כספי מחקר מקרנות תחרותיות, קבלת חוזי מחקר מן התעשייה וגורמים אחרים, הפרסומים המדעיים של חוקרי המוסד ומספר הדוקטורנטים.

החל בשנת הלימודים תשס"ב נוסף מרכיב האיכות לקריטריונים לחלוקת ההשתתפות הישירה של ות"ת. מרכיב זה נועד לתמרץ את המוסדות בשיפור איכות ההוראה והשירותים המסופקים לסטודנט. בשנת הלימודים תשס"ב חולק הסכום בגין מרכיב האיכות בין המוסדות בהתאם לחלקו של כל מוסד במרכיב ההוראה, ובמקביל שוקדת ות"ת על פיתוח מודל איכות שיישמו צפוי החל משנת הלימודים תשס"ד.

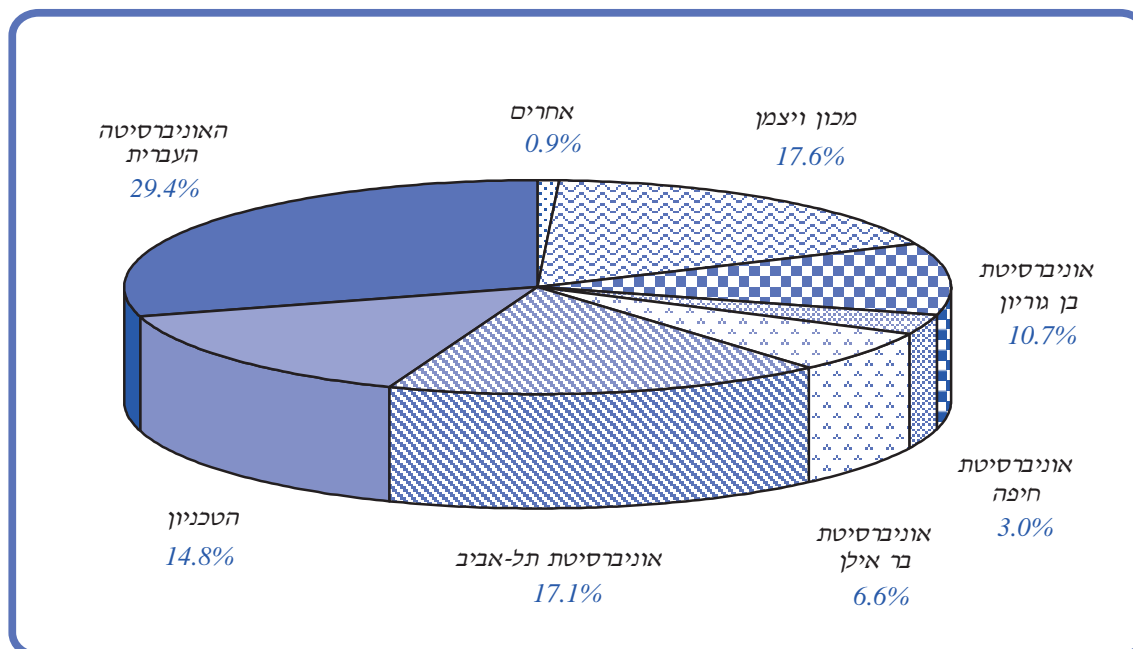
4.2.2 הקצבות מקבילות של ות"ת לקרנות צמיתות

ההקצבות המקבילות שימשו בעבר לעידוד הקמת קרנות צמיתות, שפירוטיהן מתווספים לתקציב השוטף של המוסדות להשכלה גבוהה. ממשלת ישראל, בתקופה שקדמה להקמת ות"ת, הבטיחה לאגודות השוחרים של האוניברסיטאות לתת מתקציב המדינה סכום מקביל ("מטשינג") לפירות שיתנו הקרנות הצמיתות המנוהלות בישראל.

החל מתשס"ג קבעה ות"ת נוהל לפיו נדרש כל מוסד להגיש לות"ת, אחת לשנה, דו"ח מפורט מבוקר בידי רואה חשבון על התנועה ביתרות של הקרנות הצמיתות, ועל מצב ההשקעות של נכסיהן. דו"ח זה מהווה בסיס לאישור ההקצבה המקבילה למוסד, בגין הקרנות הצמיתות הזכאיות, על פי 7% מערך הקרנות הצמיתות הזכאיות. בשנת תשס"ח החליטה ות"ת להקפיא את התחייבותיה לתאריך 30.9.87, ולא לשלם הקצבות מקבילות לתרומות שהגיעו לאחר 30.9.88.

4.3 תרשים

התפלגות ההקצבות המקבילות – תשס"ב

על-פי הדיווחים של המוסדות היה ערך הקרנות הזכאיות להקצבות מקבילות לסוף תשס"א (30.9.2001), כ-2,450 מיליון ש"ח. סכום זה שימש בסיס לחישובי ההקצבות המקבילות לשנת תשס"ב. סך ההעברות למוסדות בגין ההקצבות המקבילות בשנת תשס"ב היה כ-173.6 מיליון ש"ח, כמפורט בלוח 4.6.

לוח 4.6

הקצבות מקבילות בשנים תש"ס, תשס"א ותשס"ב, ביצוע בפועל¹
(באלפי ש"ח, במחירים שוטפים)

הקצבות מקבילות לתשס"ב	ערך הקרנות הצמיתות הזכאיות ליום 30.9.2001	הקצבות מקבילות לתשס"א	ערך הקרנות הצמיתות הזכאיות ליום 30.9.2000	הקצבות מקבילות לתש"ס	ערך הקרנות הצמיתות הזכאיות ליום 30.9.1999	
173,630	2,451,436	163,392	2,294,039	172,520	2,427,584	ס ה " כ
50,990	728,358	47,860	683,661	50,790	725,591	האוני העברית
25,680	337,993	24,100	316,166	25,590	337,186	הטכניון
29,710	424,486	28,932	401,474	28,840	409,283	אוני תל-אביב
11,450	163,578	10,850	155,022	11,650	160,688	אוני בר-אילן
5,160	73,744	4,850	69,264	5,110	73,011	אוני חיפה
18,570	265,222	17,160	245,197	18,240	260,573	אוני בן-גוריון
30,580	436,794	28,240	403,362	30,830	440,373	מכון ויצמן
470	6,650	430	6,153	460	6,529	האוני הפתוחה
340	4,793	310	4,429	330	4,706	בצלאל
350	5,034	340	4,814	350	4,953	אקדמיה למוסיקה
210	3,041	200	2,822	210	2,985	ביה"ס גבוה לטכנו
120	1,744	120	1,675	120	1,706	שנקר

1. התנדודות בערך הקרנות הצמיתות נובעות משינויי שערי מט"ח.

4.2.3 הקצבות מיועדות של ות"ת

בקטגוריה של הקצבות מיועדות נכללות הקצבות בתחומים הבאים: הקצבות למחשבים, ציוד וספרים, הקצבות לתחזוקת מבנים, הקצבות לפעולות בין-אוניברסיטאיות, הקצבות לשיפוי המוסדות בגין הפחתת שכר הלימוד, הקצבות לסיוע לסטודנטים, הקצבות לקרנות מחקר וכו'. נושאים המטופלים במסגרת ההקצבות המיועדות מופיעים להלן בפרקים 5 ו-6.

4.2.4 הכנסות שאינן מהקצבות ות"ת

בכלל המערכת מכסות ההקצבות של ות"ת בתשס"ב כ-63.6% מן התקציב הרגיל של המוסדות. שאר ההכנסות הן: משכר לימוד – כ-19.2%, מתרומות – כ-5.3% וכ-11.9% ממקורות שונים.

4.2.4.1 הכנסות משכר-לימוד

שכר הלימוד שמשלמים הסטודנטים הוא אחיד בכל המוסדות הנהנים מתמיכה מתקציב המדינה. שכר הלימוד נקבע אחת לחמש שנים על ידי ועדה ציבורית. במהלך שנת תשנ"ו הוקמה ועדה ציבורית לקביעת גובה שכר הלימוד ומפעלי הסיוע לסטודנטים לשנים תשנ"ז-תשס"א. יושב ראש הוועדה היה שופט בית המשפט העליון בדימוס מר יעקב מלך, ובין חבריה היו שני נציגי הממשלה, שני נציגי ועד ראשי האוניברסיטאות ושלושה נציגי התאחדות הסטודנטים.

ועדה זו החליטה כי לא תהיה העלאה ריאלית של שכר הלימוד בשנים תשנ"ז-תשס"א וכי שכר הלימוד יעודכן בהתאם למדד המחירים לצרכן. סטודנט אשר ישלם את מלוא שכר הלימוד מראש (לפני פתיחת שנת הלימודים) יהיה זכאי להנחה בשיעור של 2.5% משכר הלימוד. כמו כן נקבע כי דמי ההרשמה יופחתו עד ל-200 ש"ח בשנת הלימודים תשנ"ט (במחירי פברואר 1995) ובמקביל יעלה שכר הלימוד בכ-20 ש"ח בכל אחת מהשנים תשנ"ח-תשס"א.

בדו"ח הוועדה נקבע גם כי תשלום שכר הלימוד בגין לימודים חלקיים ייקבע עפ"י היקף שעות הוראה או עפ"י מספר נקודות הזכות, בהגבלות אשר מפורטות בדו"ח. כמו כן דן הדו"ח בזכויות הסטודנטים, במנגנון בורות (למקרים של חילוקי דעות) ובמערך הסיוע לסטודנטים.

בשנת הלימודים תשס"א עמד גובה שכר הלימוד על 10,550 ש"ח בכל התארים.

בחודש אוגוסט 2000 הוקמה ועדה בראשותו של ד"ר אליהו וינוגרד להורדה הדרגתית של שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה ולבחירת הקלות אפשריות נוספות לסטודנטים. הוועדה קבע כי שכר הלימוד לתלמידי התואר הראשון במוסדות הישראליים המוכרים המתוקצבים יופחת ב-50% באופן הדרגתי במשך 5 שנים החל מתשס"ב. בעקבות זאת, עמד שכר הלימוד לתלמידי התואר הראשון בשנה"ל תשס"ב על 9,073 ש"ח (במחירי יולי 2001), ואילו שכר הלימוד לתלמידי התואר השני עמד בשנה זו על 10,550 ש"ח (במחירי יולי 2001).

עוד קבעה ועדת וינוגרד כי יינתן סיוע בשכר הלימוד לסטודנטים לתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה הישראליים שאינם מתוקצבים בסכום השווה בש"ח להפחתה בשכר הלימוד שתינתן לסטודנטים הלומדים במוסדות הישראליים המתוקצבים, וזאת אם המוסדות יעמדו בכללים ובתנאים שתקבע ועדה ציבורית שתוקם לעניין זה. בעקבות החלטה זו הוקמה ועדה ציבורית בראשות פרופ' יוסי תמיר, אשר קבעה מגבלות בהן צריכים לעמוד המוסדות שאינם מתוקצבים בכדי שהסטודנטים הלומדים במסגרתם יזכו לקבלת הסיוע האמור בשכר הלימוד.

בהחלטות ועדת וינוגרד נכתב עוד כי כל ההסדרים לתואר ראשון שנקבעו בהחלטות הוועדה הציבורית לקביעת גובה שכר הלימוד ומפעלי הסיוע לסטודנטים בראשות מר יעקב מלך (ועדת מלך), יוסיפו להתקיים אלא אם נקבע אחרת בדו"ח זה.

ההכנסות משכר לימוד ומתשלומים נלווים בשנת תשס"א היו 1,545 מיליון ש"ח, שהן 21.7% מן ההכנסות של כלל המוסדות. בשנת תשס"ב היו ההכנסות משכר לימוד ומתשלומים נלווים 1,405 מיליון ש"ח, שהן 19.2% מן ההכנסות של כלל המוסדות.

בשנת תשס"ב העבירה ות"ת למוסדות שיפוי בגין הפחתת שכר הלימוד לתלמידי התואר הראשון (הפחתה בשיעור 14%). סך השיפוי שהועבר בתשס"ב למוסדות המתוקצבים ע"י ות"ת היה כ-148 מיליון ש"ח.

4.2.4.2 הכנסות מתרומות

רוב ההכנסות מתרומות מקורן בחו"ל. סכום ההכנסות מתרומות לתקציב הרגיל בתשס"א היה כ-410 מיליון ש"ח, המהווים כ-5.8% מסך ההכנסות של המוסדות. בתשס"ב הסכום הצפוי של ההכנסות מתרומות לתקציב הרגיל הוא כ-391 מיליון ש"ח, המהווים כ-5.3% מסך ההכנסות של המוסדות. הכנסות אלה אינן כוללות פירות של קרנות צמיתות, וגם לא תרומות שנועדו לקרנות הצמיתות של המוסדות ולתקציבי הפיתוח.

4.2.4.3 הכנסות אחרות

- (א) פירות מהשקעות ומנכסי הקרנות הצמיתות;
- (ב) הכנסות ממכירת שירותים (כולל תקורות מתקציבים אחרים);
- (ג) השתתפות משרדי ממשלה ומוסדות אחרים בהפעלת תוכניות מיוחדות, כגון: השתלמויות מורים, מקצועות פארה-רפואיים וכו'.

4.3 מצבת ההלוואות באוניברסיטאות

המוסדות להשכלה גבוהה, בהיותם גופים מתוקצבים על פי חוק יסודות התקציב, מוגבלים בגובה האשראי וחייבים בדיווח לות"ת.

שר האוצר האציל מסמכותו למנהל הכללי של המועצה להשכלה גבוהה וות"ת להוציא למוסדות היתרי אשראי. על-פי המדיניות שנקבעה, האישורים הניתנים הינם בסכומים קטנים ומוגבלים. ות"ת איננה מעודדת את המוסדות ליטול אשראי ומצפה שהמוסדות ינהלו את ענייניהם במסגרת התקציב המאושר ותזרים המזומנים הנגזר ממנו.

להלן פירוט מצבת ההלוואות לסוף תש"ס, תשס"א ותשס"ב. מצבת ההלוואות כוללת שיא אשראי לחח"ד, אשראי בנקאי ואשראי פנימי. נתונים אלה הם נומינליים. רוב המוסדות, לאחר שכיסו את גירעונותיהם הצבורים, אינם נזקקים לאשראי לזמן ארוך.

לוח 4.7

מצבת ההלוואות באוניברסיטאות לסוף תש"ס (30.9.2000), לסוף תשס"א (30.9.2001) ולסוף תשס"ב (30.9.2002)
(באלפי ש"ח, במחירים שוטפים)

סה"כ - ללא חח"ד, לסוף שנה"ל			אשראי פנימי לסוף שנה"ל			אשראי בנקאי לסוף שנה"ל			שיא משיכת יתר (חח"ד) ברבעון האחרון			ה מ ו ס ד
תשס"ב	תשס"א	תש"ס	תשס"ב	תשס"א	תש"ס	תשס"ב	תשס"א	תש"ס	תשס"ב	תשס"א	תש"ס	
172,920	162,000	136,820	172,920	162,000	136,820	0	0	0	10,000	0	10,222	סה"כ
172,920	162,000	136,820	172,920	162,000	136,820	0	0	0	0	0	0	האוני' העברית
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	הטכניון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,622	אוני' תל-אביב
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	אוני' בר-אילן
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	אוני' חיפה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,000	0	4,500	אוני' בן-גוריון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	מכון ויצמן

4.4 תקציב פיתוח

4.4.1 כללי

תקציב הפיתוח של ות"ת מיועד לכיסוי ההשתתפות הציבורית בהשקעות בבנייה של פרויקטים שנקבעים כזכאים לכך. ההשתתפות הציבורית לכל פרויקט היא בסכום קבוע מראש, על-פי מערכת תעריפים, בהתאם לחיוניות הפרוייקט ולעלות ההשקעות בסוג הבנייה שבה מדובר, בהתחשב בהיקפו הפיסי ובמשאבים שהמוסד יגייס עבורו מתרומות. ההשתתפות הציבורית היא בדרך כלל בין שליש למחצית מן ההשקעות. ות"ת הגבילה את השתתפותה בתקציבי הפיתוח רק לבניינים המשרתים את פונקציות ההוראה והמחקר של המוסדות (כגון כיתות, ספריות, מעבדות, משרדי סגל אקדמי ואחר). בינוי אחר, למשל של מעונות סטודנטים, ממומן במלואו מתרומות. עם זאת, כל פרויקט בנייה, גם אם אין בו השתתפות ות"ת, טעון אישור מראש של ות"ת.

תקציב הפיתוח של ות"ת מתבצע על פי תוכניות רב-שנתיות, ובהתאם למסגרות המשאבים הציבוריים שהמדינה מעמידה לרשותה במסגרת ההסכמים הרב-שנתיים.

4.4.2 תוכנית הפיתוח הרב-שנתית

התוכנית הרב-שנתית אשר סוכמה עם משרד האוצר בסוף תשנ"ב היתה לחמש שנים, תשנ"ב-תשנ"ו, והיא נועדה לתת פתרונות לגידול המואץ של מערכת ההשכלה הגבוהה מתחילת שנות ה-90. ביצוע התוכנית החל למעשה בתשנ"ג, קיבל תאוצה בתשנ"ו ונמצא בשנים תשנ"ח-תשנ"ט בשלביו הסופיים.

מסגרת התקציב לחמש השנים בתוכנית רב-שנתית זו היתה 280 מיליון ש"ח (במחירי תקציב 1992). בחישוב עלות בנייה ממוצעת של \$1,500 למ"ר ושיעור השתתפות ממוצע של ות"ת של כ-50%, הסכום מתאים להשתתפות בבניית שטחי הוראה ומחקר בהיקף של כ-165 אלף מ"ר. בנייה בהיקף זה מהווה תוספת של 15% לשטח של כ-1,100 אלף מ"ר לבנייני הוראה ומחקר, שהיה קיים במערכת ההשכלה הגבוהה בתשנ"ב.

תוספת בנייה זו תוכננה לקליטת כ-16,000 סטודנטים שנקלטו בפועל עד שנת תשנ"ג. כיוון שהתחזית הייתה כי עד תשנ"ו יצטרפו למערכת עוד 14,000 סטודנטים, סוכם עם משרד האוצר כי לקראת שנת 1996 תוצג תוכנית להמשך הבינוי, בהסתמך על מגמת הגידול החל מתשנ"ד ועל ניתוח הצרכים. בפועל נוספו בין השנים תשנ"ג לתשנ"ו 16,000 (ולא 14,000) סטודנטים.

בתשנ"ז הושלמו הדיונים העקרוניים עם משרד האוצר וסוכמה מסגרת התוכנית הרב-שנתית לשנים תשנ"ח-תשס"א. מסגרת התקציב לארבע השנים נקבעה ל-379.4 מיליון ש"ח (במחירי 1997). להלן היעדים שנקבעו לתוכנית רב-שנתית זו:

- המשך הבנייה הדרושה עבור קליטת תוספת הסטודנטים בשנים האחרונות (תוספת של כ-32,000 סטודנטים בשנים תש"ן-תשנ"ז).
- בנייה עבור קליטת תוספת הסטודנטים במכללות הכלליות והטכנולוגיות שעברו או תעבורנה לטיפולה של ות"ת (תוספת של כ-12,500 סטודנטים עד שנת 2001).
- בנייה עבור תוספת סטודנטים חזויה של כ-6,000 סטודנטים, בעיקר במדעי הטבע והטכנולוגיה באוניברסיטאות ובמוסדות אחרים להשכלה גבוהה (למעט המכללות הכלליות והטכנולוגיות) בשנים תשנ"ז-תשס"א.

בשנה"ל תשס"ב אמורה היתה להתחיל תוכנית פיתוח רב-שנתית חדשה עפ"י הסכם בין ות"ת ומשרד האוצר, ובעקבותיה – בין ות"ת למוסדות. מאחר שלא סוכמה תוכנית כזו ותקציב תשס"ב התקבל ממשרד האוצר באופן נקודתי במנותק מהסכם רב-שנתי כולל, ומאחר שתקציבי פיתוח חייבים להיות מבוססים על ראייה רב-שנתית ולהיות מקושרים לתוכניות רב-שנתיות, החליטה מליאת ות"ת לצרף את שנה"ל תשס"ב לתוכנית הרב-שנתית הקודמת מול המוסדות ולהרחיב את נתחי המוסדות בהתאם.

החל מתשנ"ח ועד תשס"ב בנו ובונים המוסדות להשכלה גבוהה אשר בתקצוב ות"ת 203,791 מ"ר בבניינים עבורם ניתנה השתתפות ות"ת. העלות הכוללת למוסדות מבניית המבנים היא כ-1.4 מיליארד ש"ח. התחייבות ות"ת להשתתפות בבינוי אשר אושרה בשנים אלה (תשנ"ח-תשס"ב),

לרבות השתתפות שהיא בבחינת הקדמת מימון ע"ח נתחי המוסדות בתוכנית הרב-שנתית הבאה, היא 542,487,000 ש"ח.

להלן רשימת הבניינים המצויים בבנייה בתשס"א-תשס"ב, עם השתתפות ות"ת או במימון מלא מתרומות:

לוח 4.8
מבנים בהקמה בתשס"א – תשס"ב בהשתתפות ות"ת
(במסגרת התוכנית הרב-שנתית)

המוסד	הפרוייקט	שטח ברוטו (מ"ר)
הטכניון, מט"ל	בניין הנדסה אזרחית	7,492
	תוספת 2 קומות לבניין הנדסת חשמל	3,107
	בניין כימיה – אגף מעבדות סטודנטים	2,375
	בניין דליה מידן להנדסת חומרים	4,020
אוניברסיטת תל-אביב	בניין רב-תחומי למדעים מדויקים והנדסה	4,500
	בניין ביה"ס לכלכלה ע"ש ברגלס	3,422
	בניין הנדסת מחשבים ותוכנה	3,180
	תוספת קומה לבניין חקר הדגנים	551
	תוספת לבניין רב-תחומי למדעים מדויקים	700
	תוספת 2 קומות לבניין הנדסת תוכנה	1,280
	תוספת אגף לבניין עבודה סוציאלית	1,060
	תוספת קומה לבניין כיתות	1,060
	אוניברסיטת בר-אילן	בניין המוסיקה
	בניין פסיכולוגיה	4,163
	בניין חקר המוח	7,289
אוניברסיטת חיפה	בניין כיתות ומשרדים	9,600
	הרחת בניין כיתות ומשרדים	4,000
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	בניין מקצועות הבריאות ומרתף לבית חיות קטנות	5,963
	בניין ביה"ס לניהול והנדסת תעשייה וניהול	6,200
מכון ויצמן למדע	שדרוג ביתן 41 לבית חיות	500
	הקמת מעבדה למיקרוסקופים – תוספת בנייה	180
	הקמת מעבדה למיקרוסקופים – שיפוץ בניין קיים	
	הקמת מעבדת FMRI – תוספת בנייה	387
	הקמת מעבדת FMRI – שיפוץ בניין	
האוניברסיטה הפתוחה	בניין למחלקה לגנטיקה מולקולרית וחקר הסרטן	3,821
	הקמת מתקן לטיפול אקולוגי	914
	קמפוס רעננה שלב א'	37,589
	קמפוס רעננה שלב ב'	3,549

לוח 4.8 – המשך

שטח ברוטו (מ"ר)	הפרוייקט	המוסד
1,010	בניין הוראה ע"ש הוכשטיין	בי"ס גבוה לטכנולוגיה
464	תוספת קומה לבניין ע"ש ברן	מכון לב
2,270	בניין לפסיקה שימושית ע"ש פרופ' לב	
5,466	בניין סדנאות ומעבדות	שנקר, בי"ס גבוה להנדסה ולעיצוב
460	קומת מעבדות	מכללה אקדמית תל-חי
4,000	מבנה רב-תכליתי	המכללה האקדמית עמק יזרעאל
5,000	הקמת קמפוס יפו שלב א'	המכללה האקדמית ת"א-יפו
2,408	בניין כיתות	המכללה האקדמית ספיר
3,692	מבנה כיתות	
4,470	בניין המדעים	מכללת אורט בראודה (כרמיאל)
180	תוספת והשלמות לבניין המדעים ע"ש הרצוג	
214	קומה נוספת לספריה	
3,500	בניין הוראה	המכללה האקדמית להנדסה בנגב
1,020	מבנה הוראה וכניסה לקמפוס (בניין מינקוף)	
315	בניית גשר המחבר בין הקמפוסים	
343	תוספת לבניין מינקוף	
2,250	תוספת קומות למבנה כיתות	המכון האקדמי טכנולוגי חולון
2,230	ספריה	המכללה האזורית גליל מערבי

4.4.3 תקציבי הפיתוח

השתתפות ות"ת בתקציבי הפיתוח במערכת ההשכלה הגבוהה בתשס"א הסתכמה ב-124.8 מיליון ש"ח ובתשס"ב ב-101.4 מיליון ש"ח.

בלוח 4.9 מוצגים תקציבי הפיתוח של המוסדות להשכלה גבוהה משנה"ל תשנ"ח עד תשס"א (באלפי ש"ח במחירים שוטפים) וההשתתפות הציבורית במימונם. ההשקעות בפיתוח גדלו מכ-293 מיליון ש"ח בתשנ"ז לכ-637 מיליון ש"ח בתשס"א במחירים שוטפים. בכלל השקעה זו גם פרויקטים במימון מלא של המוסדות ללא השתתפות ות"ת.

בלוח 4.10 מובאים נתונים כוללים לכלל מערכת ההשכלה הגבוהה משנה"ל תשל"ט עד תשס"א. בהשוואה לרמה הגבוהה של שנות ה-70, פחתו ההשקעות בבנייה במוסדות להשכלה גבוהה באופן מתמיד עד סוף שנות ה-80. באותו פרק זמן, ירדה ההשתתפות הציבורית בתקציבי הפיתוח של המוסדות בשיעור גבוה עוד יותר. בתשל"ד היוותה ההשתתפות כ-50% מן ההשקעות, בתשמ"ט כיסתה ההשתתפות כ-17.5% ובתש"ן כ-15% בלבד. ירידה זו מוסברת בחלקה בשינוי שיטת ההשתתפות: מהשתתפות באחוז מן ההשקעות בפועל (בדרך כלל 50%) להשתתפות קבועה מראש (לפי תעריפים). גורם אחר היה הגידול בהיקף הבנייה ללא השתתפות ציבורית כלשהי, דהיינו במימון בלעדי של תרומות.

בתשנ"א חלה תפנית, וההשתתפות הציבורית בבנייה גדלה הודות לתקציבים מיוחדים שהועמדו לרשות ות"ת, לצורכי קליטת עלייה והתרחבות המערכת. מגמה זו נמשכה בתשנ"ג, תשנ"ד ותשנ"ה. גם חלקה של ההשתתפות הציבורית במימון ההשקעות עלה והגיע ל-37% בתשנ"ה. בתשנ"ו חלה ירידה בחלקה של ההשתתפות הציבורית עד ל-26%, וזאת עקב עלייה בהשקעות ללא השתתפות ות"ת. האוניברסיטאות נדרשות למאמץ גדול של גיוס תרומות הנחוצות לשם השלמת ההשתתפות הציבורית בבנייה, והצלחתו של מאמץ זה הוא תנאי למימוש תוכנית הבנייה הרב-שנתית החדשה.

בתשנ"ז מימנה ות"ת כ-17.5% מן ההשקעות של המוסדות. הירידה בהשתתפות ות"ת מוסברת בהיותה "שנת ביניים" בין שתי תוכניות רב-שנתיות. בשנה זו טרם אושרו פרויקטים חדשים ע"ח התוכנית הרב-שנתית לשנים 1998-2001. כמו-כן בתשנ"ז לא נוצלו יתרות תקציביות (במסגרת התוכנית הרב-שנתית לשנים 1992-1996) עקב עיכובים בתכנון (ע"י המוסדות) של פרויקטים שאושרו עקרונית.

בתשנ"ח חל גידול מרשים בהיקף ההשקעות של המוסדות (עלייה של 34% לעומת תשנ"ז) ובמקביל עלה חלקה של ות"ת במימון ההשקעות (מ-17.5% בתשנ"ז ל-25% בתשנ"ח). בתשנ"ט חל גידול נוסף בהיקף ההשקעות של המוסדות (עלייה של כ-25% לעומת תשנ"ח), וחלקה של ות"ת ירד לכ-19.5% (לעומת כ-25% בתשנ"ח). בתש"ס עמדה השתתפות ות"ת על כ-19% מההשקעות, לאחר עלייה מתונה נוספת בהיקפן.

בתשס"א חלה עלייה נוספת בהשקעות במוסדות בשיעור של כ-8.5% לעומת תש"ס, והשתתפות ות"ת בשנה זו עמדה על קרוב ל-20% מסך ההשקעות.

במסגרת התוכנית הרב-שנתית לשנים 1998-2001 עומדת השתתפות ות"ת בהשקעות בהיקף של מלוא התקציבים השנתיים.

במועד הכנת ד"ח זה אין ברשותנו נתונים סופיים על ההשקעות אשר בוצעו במוסדות במהלך שנת תשס"ב, ולכן בלוחות 4.9 ו-4.10 להלן מוצגים הנתונים עד תשס"א בלבד.

לוח 4.9

תקציבי הפיתוח במערכת ההשכלה הגבוהה, תשנ"ח-תשס"א (1997/8 – 2000/1)
(באלפי ש"ח, במחירים שוטפים)

תשס"א 2000/1		תש"ס 1999/2000		תשנ"ט 1998/1999		תשנ"ח 1997/1998		
השתתפות ות"ת	השקעות בפועל	השתתפות ות"ת	השקעות בפועל	השתתפות ות"ת	השקעות בפועל	השתתפות ות"ת	השקעות בפועל	
124,859	636,582	111,084	585,884	108,446	553,460	105,215	416,375	סה"כ
--	91,826	--	75,455	2,055	91,225	1,905	62,565	האוניברסיטה העברית
4,914	110,844	16,030	87,725	10,000	88,270	20,650	57,670	הטכניון
15,546	66,378	17,200	86,070	24,920	83,550	22,840	61,315	אוניברסיטת תל-אביב
24,554	38,583	20,500	29,630	18,450	27,500	7,875	17,120	אוניברסיטת בר-אילן
7,788	67,159	4,000	61,188	5,742	57,600	1,650	45,480	אוניברסיטת חיפה
15,761	127,602	13,100	111,680	30,374	81,840	47,115	112,740	אוניברסיטת בן-גוריון
12,301	47,288	5,750	72,325	7,070	94,330	--	54,650	מכון ויצמן למדע
14,752	18,378	--	3,007	--	4,175	--	1,985	האוניברסיטה הפתוחה
29,243	68,524	34,504	58,804	9,835	20,970	3,180	2,850	מוסדות אחרים

לוח 4.10
התפתחות תקציב הפיתוח של ההשכלה הגבוהה,
תשל"ט-תשס"א (1978/9 – 2000/1)
 (באלפי ש"ח, במחירי תשס"א¹)

מוסדות אחרים		אוניברסיטאות ²		סה"כ		
השתתפות ות"ת	השקעות	השתתפות ות"ת	השקעות	השתתפות ות"ת	השקעות	
4. .	3. .	62,933	280,237	62,933	3. .	תשל"ט
7,391	65	49,235	251,868	56,626	251,933	תשמ"ג
4,497	3. .	60,316	259,212	64,812	3. .	תשל"ט-תשמ"ג ממוצע שנתי
3,847	38,905	49,527	203,567	53,374	242,472	תשמ"ד
11,372	32,483	14,645	116,466	26,017	148,949	תשמ"ט
5,431	22,762	32,694	182,385	38,126	205,147	תשמ"ד-תשמ"ט ממוצע שנתי
13,271	35,104	17,495	170,614	30,765	205,718	תש"ן
3,115	3,871	62,892	194,968	66,007	198,839	תשנ"ד
3,671	10,482	61,719	192,927	65,390	203,409	תש"ן-תשנ"ד ממוצע שנתי
3,351	14,874	87,515	233,753	90,886	248,626	תשנ"ה
982	7,630	80,838	291,611	81,820	299,241	תשנ"ו
1,707	9,222	56,709	323,912	58,415	333,134	תשנ"ז
3,410	3,056	109,408	443,406	112,818	446,461	תשנ"ח
9,984	21,289	100,109	545,713	110,094	567,002	תשנ"ט
3,907	11,214	86,916	368,416	90,823	377,055	תשנ"ה-תשנ"ט ממוצע שנתי
35,028	59,698	77,744	535,089	112,772	594,786	תש"ס
29,243	68,524	95,615	568,058	124,858	636,582	תשס"א

1. במחירי תשס"א בפועל (ממוצע מדד תשומות הבנייה).
2. כולל האוניברסיטה הפתוחה.
3. אין נתון.
4. ללא השתתפות של ות"ת.